

Nr 3.

Ankom till riksdagens kansli den 22 mars 1938 kl. 12 m.

*Andra kammarens tredje tillfälliga utskotts utlåtande, nr 3, i
anledning av väckt motion angående utredning om skär-
gårdens trafikproblem.*

I en inom andra kammaren väckt och till dess tredje tillfälliga utskott *Motionen.* hänvisad motion, nr 19, har herr *Lundqvist* m. fl. hemställt, att riksdagen måtte besluta att i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa om allsidig utredning rörande såväl skärgårdens behov av förbättrade kommunikationer som också möjligheterna att på ett för landet tänkbarast enhetligt sätt sörja för dessa behovs tillgodoseende.

Inom första kammaren har herr *Källman* m. fl. väckt en med förevarande motion likalydande motion, nr 7.

Beträffande motiveringen får utskottet hänvisa till motionen.

Vid 1937 års riksdag väcktes inom andra kammaren en *motion, nr 393,* 1937 års riksdag.
däri yrkande framställdes om utredning, huruvida och i vad mån det vore möjligt att koncessionera skärgårdstrafiken för passagerarebefordran i regelbunden fart.

Sedan motionen hänvisats till andra kammarens tredje tillfälliga utskott, införskaffade detta utskott åtskilliga *yttranden* över densamma, däribland från kommerskollegium, länsstyrelsen i Stockholms län, länsstyrelsen i Göteborgs och Bohus län samt Svenska skärgårdsförbundet. Av yttrandena framgick, bland annat, att skärgårdsbefolkningens kommunikationsmöjligheter under senare år efter hand försämrats på grund av att skärgårdsrederiernas ekonomi, vilken alltmer försvagats genom en under sommarmånaderna i viss utsträckning pågående konkurrens mellan olika trafikmedel, icke längre tillåte dessa rederier att även vintertid upprätthålla erforderliga turer. Det huvudsakliga innehållet i förenämnda yttranden finnes i övrigt återgivet i utskottets över sistnämnda motion avgivna utlåtande (nr 3).

De missförhållanden på skärgårdstrafikens område, som enligt de sålunda införskaffade yttrandena kunnat konstateras, fann *utskottet* emellertid i och för sig icke tillräckligt motivera, att staten ingrepe reglerande på ifrågasvarande område. I vad mån hithörande missförhållanden, särskilt sådana av social natur, i framtiden kunde motivera ett ingripande från det allmännas sida, borde enligt utskottets uppfattning lämpligen först göras till föremål för en möjligast fullständig utredning, verkställd med anlitande av tillräcklig lokal sakkunskap. Endast för den händelse denna utredning styrkte

Bihang till riksdagens protokoll 1938. 13 saml. 3 avd. Nr 3.

behovet av dylikt ingripande, borde olika sätt härför komma under övervägande.

Enligt vad till utskottet inkomna yttranden utvisade, hade bidrag till uppehållande av vissa skärgårdslinjer vintertid lämnats av landstinget i Stockholms län. Vid nämnda övervägande syntes i anslutning härtill, enligt utskottets förmenande, i första hand böra undersökas, huruvida icke hithörande missförhållanden kunde avhjälpas genom understöd från landsting även inom andra län och i större omfattning än hittills ägt rum eller ock genom bidrag från lokal samfällighet av annat slag eller genom andra åtgärder, vilka icke innebure koncessions- eller eljest tillståndsförfarande. Först i den mån de nu antydda utvägarna visade sig oframkomliga, borde enligt utskottets uppfattning en åtgärd med så svåröverskådliga konsekvenser som ett koncessionstvång upptagas till närmare dryftande.

Med hänsyn till anförda omständigheter fann sig utskottet — med förmälan, att utskottet väl kunnat förorda en allsidig och förutsättningslös utredning av förut i utlåtandet antytt slag — icke kunna tillstyrka den i motionen nr 393 begärda begränsade utredningen angående möjligheterna att genom koncessionering avhjälpa inom skärgårdstrafiken eventuellt rådande missförhållanden. Utskottet hemställde därför, att motionen icke måtte föranleda någon andra kammarens åtgärd.

Efter debatt i ämnet beslöt andra kammaren den 5 maj 1937 bifalla utskottets sålunda gjorda hemställan.

Yttranden
med anledning
av föreliggande
motion.

Över nu föreliggande motion, nr 19, har utskottet i vederbörlig ordning inhämtat yttrande från *kommerskollegium*.

I nämnda yttrande har kommerskollegium till en början redogjort för sitt förut berörda yttrande över motionen II: 393 vid 1937 års riksdag ävensom för vederbörande utskotts ovan återgivna uttalanden med anledning av samma motion.

Därefter har kollegium anförts i huvudsak följande:

I grunden vore det ett och samma problem, som avhandlades i motionen II: 393 vid 1937 års riksdag och i den nu förevarande motionen, nämligen frågan om åtgärder till förbättrande av skärgårdskommunikationerna. Även i den sistnämnda motionen skötes konkurrensförhållandet mellan olika trafikföretag i förgrunden. Motionärerna hade sålunda bland vissa utvägar till åstadkommande av en lämplig organisation av skärgårdstrafiken i första rummet framhållit koncessioneringen av trafiken »med åtföljande förpliktelser för koncessionsinnehavarna». Därutöver ifrågasattes »vidgade ålägganden för landsting och vägstyrelser att sörja för goda skärgårdskommunikationer, samverkan med postverket, som har ett uppenbart intresse av goda skärgårdskommunikationer för postgångens vidkommande, statsunderstöd med användning av från skärgården inflytande bensinskattemedel, skärgårdstrafikens övertagande i statens egen regi o. s. v.»

Kollegium funne i anslutning till sitt ovannämnda år 1937 avgivna yttrande så mycket mindre anledning att motsätta sig en utredning i enlighet med det nu föreliggande yrkandet, som detsamma i första hand avsåge en utredning rörande det faktiska behovet av förbättrade skärgårdsförbindelser. Därest det under utredningens gång skulle ådagaläggas, att ett verkligt behov av ingripande från det allmännas sida till förbättringars genomförande föreläge, borde utredningen även komma att omfatta erforderliga överbälganden angående olika utvägar, som härvid kunde ifrågakomma. Kollegium hade icke erinran att framställa mot att en eventuell undersökning i denna del komme att omfatta även och särskilt de av motionärerna antydda möjligheterna i sådant hänseende. Emellertid måste kollegium alltjämt vidhålla sin redan i 1937 års yttrande tillkännagivna uppfattning, att koncessionsförfarandet borde göras till föremål för närmare dryftande först för den händelse utredningen skulle giva vid handen att andra och mindre ingripande åtgärder icke skulle kunna anses tillfyllest.

Under återopande av det sålunda anförda har kollegium förklarat sig för sin del kunna tillstyrka, att en närmare utredning i motionens syfte komme till stånd med beaktande av i kollegii yttrande anförda synpunkter rörande utredningens bedrivande.

Enligt vad utskottet under hand inhämtat, har styrelsen för *Svenska skärgårdsförbundet* i sin årsberättelse för 1937 med anledning av förevarande motion uttalat följande: »Det är styrelsens livliga förhoppning att den i motionen begärda utredningen skall komma till stånd. Sker så, kommer ett hittills saknat underlag att erhållas för en verklig och enhetlig lösning utefter hela linjen av ett för de svenska skärgårdarna utomordentligt vitalt spörsmål.»

Utskottet biträder motionärernas uppfattning, att kommunikationsförhållandena inom landets skärgårdsområden väl förtjäna att särskilt uppmärksammas av statsmakterna. Det synes utskottet ganska uppenbart, att den kraftiga tekniska utveckling, som kommunikationsväsendet under senare år genomgått och som gällt, kanske framför allt, kommunikationsmedlen till lands, endast i förhållandevis ringa utsträckning kunnat komma skärgårdsbefolkningen till godo. På grund härav torde ifrågavarande befolkning även kunna antagas, i jämförelse med invånarna på fastlandet, hava blivit åsidosatt i såväl sociala som ekonomiska hänseenden. Vissa tecken tyda till och med på att bil- och busstrafikens utveckling indirekt, genom därav förorsakad nedläggning av ångbåtslinjer, kan hava medfört en verklig försämring, åtminstone vintertid, av förbindelserna ut till vissa områden i skärgården. Vidare synes kunna ifrågasättas, huruvida nuvarande anordning av ångbåts- och busslinjer inom landets intill städerna belägna skärgårdar alltid tillåter städernas befolkning att i tillräcklig omfattning utnyttja de vidgade möjligheter till vila och rekreation i skärgården, vilka eljest stå

Utskottet.

denna befolkning till buds på grund av dess alltmera höjda levnadsstandard och ökade fritid.

På grund av vad sålunda anförts finner utskottet i likhet med motionärerna påkallat, att en utredning kommer till stånd till klarläggande av, huruvida med hänsyn till på olika områden rådande missförhållanden verkligt behov föreligger av ett ingripande från det allmännas sida i syfte att förbättra kommunikationerna inom landets skärgårdar. Utskottet förutsätter, att, därest behovet av ett ingripande, som nyss sagts, styrkes vid en utredning av ifrågavarande slag, denna utredning även skall komma att avse utfinnandet av de lämpligaste sätten för ett dylikt ingripande. Beträffande de möjligheter, som härvidlag kunna tänkas stå till buds, anser sig utskottet endast behöva hänvisa till vad i förevarande ämne av andra kammarens tredje tillfälliga utskott uttalats vid 1937 års riksdag, ävensom till de förslag, som av motionärerna själva framkastats i nu föreliggande motion. I likhet med kommerskollegium utgår emellertid utskottet från, att förslag om koncessionering av ångbåtstrafiken i skärgården vid utredningen icke framlägges, förrän andra och mindre ingripande åtgärder övervägts och befunnits otillräckliga för uppnående av här ifrågavarande syften.

Med stöd av vad ovan anförts får utskottet hemställa,

att andra kammaren måtte besluta, att riksdagen i skriftelse till Kungl. Maj:t hemställer om allsidig utredning rörande skärgårdarnas behov av förbättrade kommunikationer och möjligheterna för nämnda behovs tillgodoseende.

Stockholm den 22 mars 1938.

På utskottets vägnar:

C. G. TENGSTRÖM.

Närvarande: herrar *Tengström*, *Janson* i Frändesta, *Åkerström*, *Viklund*, *Magnusson* i Tumhult, *Larsson* i Mörlanda, *Lindberg* i Stockholm och *Pettersson* i Norregård.